

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Stelețitate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fill. —

Olteanul

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se itapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

Apare Dumineca.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Metropolitul MEȚIANU și ministrul-președinte TISZA.

Războiul mondial în care ne învâlmășim își aruncă razele sale și asupra politicii interne, care să părea adormită, — între bubuitul îngrozitor al tunurilor și ropotul sguduitor al puștelor.

Vitejia soldatului român, spiritul și dovada de sângele vărsat cu imbelșugare de eroi noștri pe câmpul de onoare, în toate părțile, au adus și la noi roada recunoștinței, care și altcum era de mult adevărată, dar nerecunoscută, ba chiar trasă la îndoială tocmai de factori dătători de ton, — și de ceata șoviniștilor, pe cât de orbi, pe atât de nedrepti.

Acum vine însuși ministrul președinte contele Tisza, și recunoaște în scrisoarea adresată Escelenței Sale, Înalt Prea Sfințitului domn Arhiepiscop și Metropolit al bisericii ortodoxe române din Ardeal și Ungaria Ioan Mețianu, vitejia românilor credința lor față de Tron și Patrie, jertfa de sânge și de bun, adusă cu însuflețire care nu lasă să o întrecă nici un alt popor al monarhiei — și făgăduiește oare care largire de drepturi pentru nația românească din Ungaria și vindicarea unor gravamine.

Viitorul ne va arăta, încât vorbele frumoase ale contelui Tisza să vor preface în fapte sau nu.

Stăm în așteptare.

Textul scrisorii adresată de prim-ministrul contele Tisza, Metropolitului Mețianu, în traducere românească.

Budapesta 22 Sept. 1914.

Escelența voastră, ilustrissime d-le Arhiepiscop-Metropolit!

Aparițiile înălțătoare, cari, la izbucnirea războiului ce ni-s'a ocroat, au dat o dovadă atât de splendidă despre solidaritatea Românilor din Ungaria cu interesele vitale ale Monarhiei și ale națiunii ungare, primesc continuarea lor îmbucurătoare atât pe câmpul de luptă precum și în ținuturile patriei noastre locuite de Români.

Sângele compatrioților noștri români curge împreună cu sângele nostru pe câmpiile de luptă. Vitejia și-a fraților noștri români se manifestă în faptele strălucite ale armatei noastre. Români rămași acasă suportă în armonie frățească cu Ungurii încercările războiului.

Contrastele trec pe planul al doilea frecările dispar și ne simțim una în sentimentele sfinte ale iubirei de patrie și ale jertfei patriotice de bună voie.

Aceasta oferă un tablou îmbucurător pentru fiecare patriot de bună credință și cu atât mai îmbucurător cu deosebire pentru acei, cari de lungi decenii încoace au fost propovăduitorii comunității de interes a rasei maghiare și române și cari au lucrat pentru obținerea unei înțelegeri căutând să promoveze iubire și încrederea reciprocă.

Escelența Voastră nu sunteți numai nestorul clerului român înalt, nu sunteți numai capul bisericii române greco-ortodoxe ci în urma înaltului vostru post, Escelența voastră sunteți și un profet al dragostei, păcii și concordiei. Știu, că espreșiunea bucurății mele, a speranței mele și încrederii mele va provoca în sufletul Ex. Voastre un ecou și în consecință o pricepere corectă Ex. Voastră n-a urmărit numai cu simpatie nizuințele mele desfășurate în interesul unei încrederi depline și a unei armonii și concordii complete, ci în decursul nizuințelor mele am putut observa adeseori mâna gata de ajutor a Escelenței Voastre. Și când a trebuit să întrerup acțiunea mea, fără a fi ajuns țânta atât de mult dorită de mine, am fost împărțășit de Escelența Voastră nu numai de mulțămărită și recunoștință ci Escelența Voastră m-a încurajat să lupt neclitit mai departe pentru această țântă superioară.

Am sentimentul, că în atmosfera mai purificată și nobilitată a vremurilor mari actuale a sosit momentul favorabil.

Serbările de înfrățire, cari au împreunat în numeroase localități ale țării inimile Maghiarilor și Românilor într'o rugă cu cernică și într'o hotărâre bărbătească, nu sunt apariții izolate. Aceste sunt simpoamele evoluțiunii sufletului, simptoamele marelui adevăr, că atunci când suntem puși în fața problemei existenței, conștiința identității intereselor noastre de viață și, ca o urmare firească a acesteia, sentimentul de cameraderie al dragostei și al încrederii, trecând

peste orice divergență, va ajunge să și spargă drum cu putere elementară.

S'a născut aceea stare sufletească, care este prima condiție de viață a unui viitor mai frumos și mai bun. Înainte de toate este doar necesar, ca să considerăm pe Români ca pe comerazii, tovarășii și frații noștri, a căror progrese să ne umple cu bucurie și cărora să le stăm într'u ajutor în dragoste frățească în toate greutățile vieții.

Acum în ceasurile crizei și ale pericolului Românimea s'a dovedit ca frate al nostru adevărat. Noi, Maghiarii știm și răspundem la aceasta atitudine, iar acest fapt clar și lămurit trebuie să aducă pe toate terenele fructele sale, atât în ce privește interesele materiale și culturale ca și în genere ajungerea la valoare a Românilor.

Aceste sunt consecințele automate ale atitudinii actuale a Românilor. În ele zace, așazicănd gajul unui viitor mai bun. Ele sunt garanția, că Români pot să conțeze în exercițiul liber al drepturilor lor la bunăvoința întregii societăți maghiare iar în nizuințele lor etnice la sprijinul statului și să se simtă intradecă bine în patria comună.

Aceleași apariții ne încurajază însă și la măsuri și mai estinse. Ținând cont de faptele actuale ale Românilor, pot fi luate în mai mare considerațiune și dorințele lor referitoare la instituțiunile statului.

În convorbirile avute nu de mult s'a dat espreșiune acestor dorințe cu deosebire în trei direcții. S'a cerut o reviziune a legilor școlare într'o direcțiune mai favorabilă pentru școalele confesionale, precum și un anumit uz al limbei românești în fața autorităților statului și în fine o revizuire atare a legii electorale, care ar deschide un câmp mai larg pentru activitatea politică a concetățenilor noștri români.

Granița trasă în cele mai multe declarații publice a fost considerată de prea îngustă și înțelegerea dorită în mod cinștit din ambele părți nu s'a putut înfăptui, fiindcă în situația de-atunci n'am putut trece peste această graniță.

Simt, că astăzi putem merge cu un pas mai departe, fără a atinge întru nimic punctele de vedere maghiare de stat și naționale. Poate fi luată în vedere o reformă a legii școlare, care ia în considerare dorințele concetățenilor noștri nemaghiari în ce privește școalele lor confesionale. Mai departe putem asigura prin dispoziții de legi folositoare limbei materne în contactul nemijlocit cu autoritățile statului și în fine poate fi supusă unei reviziuni legea electo-

rală care să așeze reprezentanța politică a Românilor pe o bază mai echitabilă. Astfel s'ar regula chestiile principale, cart au stat în calea unui deplin acord. Să iese însă numai la iveală aceeași simpatie și aceeași prevenire și din cealaltă parte, pentru ca astfel să se delăture din drum ultimele piedici ale unei armonii depline.

Excelența Voastră, ilustrissime d-le Arhiepiscop-Metropolit!

Am sentimentul, că acum, când fapte publice împlinite și absolut incontestabile au dovedit colaborarea credincioasă a Românilor în zilele mari ale luptei și pericolului, că acum când nimeni nu va putea vedea în cuvintele mele premisele sau chiar prețul de cumpărare al jertfelor patriotice deja aduse, că acum când fiecare preveniență poate fi luată drept o recunoștință meritată ulterioară, că acum a sosit timpul faptelor pentru noi, anteluptătorii păcii și ai concordiei între naționalități. Mie mi se impune inițiativa și răspunderea. Le iau asupra-mi în conștiință, că trăim momente istorice, a căror atmosferă înfierbântată topește metale reci și tari făurind din ele un element nou, și puternic și mai nobil, care să braveze orice proces de descompunere. Mă îndrept către Excelența Voastră cu rugarea, a binevoi să sprijinească acest lucru sfânt cu toată greutatea cuvântului său și cu toată puterea personalității sale.

Cu expresiunea considerațiunei mele distinse rămân al Excelenței Voastre devotat.

T i s z a m p.

**Răspunsul
Metropolitului Mețianu.**

Sibiu 23 Sept. 1914.

Excelența Voastră! Ilustre
d-le conte!

In posesiunea scrisoarei prețioase a Excelenței Voastre mă grăbesc să dau expresiune bucuriei mele sincere, că Excelența Voastră și guvernul ungar sunt dispuși a împlini dorințe vechi echitabile ale poporului român, cari formează condițiile prealabile ale binelui și progresului cultural al său. Recunoașterea și simpatia Excelenței Voastre pentru poporul român, care a dat în zilele de grea încercare dovezi atât de strălucite despre credința sa în rege și patrie, stârnește un ecou viu în sufletul meu. La opera nobilă care dorește să cultive și să asigure concordia și armonia sufletelor, întind bucuros mâna mea de ajutor în speranța, că această operă va aduce roade bogate și va pune cu ajutorul Domnului fundamentul unui viitor mai frumos și mai fericit.

Cu venerațiune sinceră al Excelenței Voastre devotat.

Mețianu m. p.

GRĂUL

încă s'a scumpit în aceste vremuri de scumpete, și de aici înainte va trebui ca omul să-și măsoare bine grăunțele pentru ai rămânea și de sămânță și să nu se facă nici o izidă cu acest aliment de prima necesitate. De aici înainte nu vor mai mânca oamenii atâta pâine albă, că-ci va trebui să se facă o economie mai rațională cu grăul, din care aceeași calitate de pâine

va mânca bogatul, ca și săracul, aceiași pâine va fi pe masa bogatului; care n'a știut ce-i lipsa, cât își pe a săracului, care pururea a fost tovarăș cu ea. Recolta de grâu a anului acesta va trebui împărțită cât să poate de bine, pentru ca să ajungă și ace-lora, cari să luptă pentru cei rămași acasă, cari desigur că și-ar da și ultima bucată de pâine, pentru acei soldați, cari îi sunt ceea-ce au mai scump pe lume, fiindcă știu, că gândul lor e devotat unei cauze sfinte, iubirii de patrie și neam.

A fost un gând bun ordinațiunea prin care e oprit exportul de grâu, ba chiar și facerea pâinii din făină nrul 0. Tocmai fiindcă cei de acasă nu duc lipsă de pâine, cu atât mai mult să nu ducă lipsă deci, cei de pe câmpul de luptă, cari nu mănecă numai ca să trăiască, ci ca să și lupte.

Și fiindcă grăul este un element de prima necesitate, care deci nu poate lipsi de pe masa omului și tocmai de aceea ar fi bine dacă cei în drept s'ar îngriji ca să înlesnească drumul tuturor, pentru a putea ajunge la el, scutind astfel milioane și milioane de suflete de jaful hielenelor, cari urcă într'un mod îngrozitor prețul grăului. Până-când unul a adunat în grânare sămânță multă și o ține pentru a o scoate la iveală, când crede că poate dobândi un câștig mai mare, până atuncia altul care nu dispune de mijloace mai bune, e silit a răbda, neputând să-le întindă copilașilor baremi o coaje uscată de pâine.

Contra acestor hiene, cari speculează după câștiguri mari, în aceste vremuri, când ar trebui să-ți împarți pâinea ta cu cel lipsit, va trebui să purceadă guvernul nostru în felul cel mai sever, făcând astfel o adevărată faptă creștinească. A specula un câștig mare când deaproapele tău moare de foame, este o faptă care, pe dreptul poate fi numită, barbarie, fiindcă omul fără de suflet vânează după binele său propriu, nebagând în seamă lipsa și neajunsurile, pe cari le îndură semenul său.

Să cere deci statorirea prețului maximal pe care îl va putea lua de aici înainte negustorul de cereale, fiindcă precum cere bogatul ca întotdeauna să aibă pâine pe masă, întocmai așa îți întinde mâna și săracul, dorind să aibă o bucată de pâine, care îi este pâinea cea de toate zilele. Faptă într'adevăr creștinească poate fi numită fapta guvernului german, care a statorit prețul maximal al grăului, făcând astfel să le scape vânătorilor de câștig ocazia din mână, ocrotind astfel pe cei mulți, cari ar suferi mult

pe urma faptelor nemiloase a acestor negustori fără de suflet.

Așteptăm deci ca guvernul nostru încă să statorească prețul maximal al grăului și peste tot a cerealelor, făcând astfel posibil ca și bietul om sărac și năcăjit să poată ajunge a cumpăra o bucată de pâine pentru el și pentru copilași lui, cari în rugăciunile lor ceea de seara cer dela Dumnezeu, să le dea și lor pâinea cea de toate zilele.

V. C. Crin.

REZBELUL.

Luptele din nordul Monarhiei.

Bpesta, 12 Nov. n. — Pe câmpul de luptă dela nord-ost operațiunile noastre decurg în liniște, bine plănuite nealterate de Dușman.

În Galiția de mijloc, pe teritoriul evacuat de noi din propria noastră voie, Rușii au trecut peste Visloka de jos înaintând în direcția Rzezon-Lisko.

În valea râului *Stry* un detașament dușman a fost silit să se retragă dinaintea unui tren panțerat de-al nostru sprijinit de un atac repentin și surprinzător, pe care l'a dat cu hotărâre cavaleria noastră.

Przemysl-ul e iarăși închis din toate părțile de dușman.

Correspondentul ziarului „Berliner Tagblatt” scrie ziarului său cu data de 7 Nov. următoarele:

Când am parăsit cetatea Przemysl (în 6 Nov.), chiar se începuse o nouă stare a luptei; Rușii își începeau noua lor lucrare războinică și înaintarea lor, prin o tragere mai viuă a artileriei lor asupra fortului Medica...

Comanda armatelor austro-ungare are de scop a îngrămădi trupe apărătoare mai însemnate la Przemysl, ca la un centru (la o inimă) de apărare.

Luptele din sudul Monarhiei.

Bpesta, 12 Nov. — După o luptă înverșunată de patru zile cu asalt am luat înălțimile *Misar-Sabaț* respingând prin aceasta aripa dreaptă dușmană înspre interior. Am capturat mai mulți soldați sârbi. Dușmaul a trebuit să evacueze linia bine întărită dintre *Misar* și *Cerna-Planina*. Puternice trupe dușmane de rezervă desfășură încă o vie rezistență din pozițiile de apărare posterioare.

Spre sud-ost dela linia *Rosnica-Krupanje* decurge încă cu succes ofensiva noastră cu tot focul viu, pe care-l sloboade asupra-le rezerva de acoperire a dușmanului.

Înălțimile dinspre răsărit dela *Zavloca* sunt deja în mâinile noastre.

După cât ni-e cunoscut până acum în luptele din 6—12 l. c. am făcut prizonieri 4300 de Sârbi și am capturat 16 mitraileze, 28 de tunuri. între cari unul greu, un steag, și mai multe cară cu muniții.

Luptele anglo-franco-ruso-germane.

Budapesta 12 Nov. n. Din marele cartier general german se comunică oficial:

Trupele noastre au respins peste Yser pe dușmanul, care înaintase peste Nieuport până la snburbiul Lombartzyde. Țărutul ostic al Ypresului e curățit de dușman până la mare. — Ofensiva noastră de dincolo de Canalul Yser, spre sud dela *Diamuiden* progresează.

Deasemenea înaintază și trupele noastre din ostul Yserului.

În total am făcut prizonieri peste 700 de Francezi și am capturat 4 tunuri și 4 mitralieze.

Spre vest dela pădurea *Argonnes* precum și în pădurea însăși am respins toate atacurile inamice.

Pe câmpul dela ost cavaleria noastră a respins atacurile violente ale cavaleriei rusești covârșitoare la număr.

Generalul Hindenburg și statul său major prizonieri la Ruși?

Berlin, 11 Nov. (A. T. U.) *Biroul Wolf desminte categoric știrea, pe care zărele din străinătate pretind, că o au din surse sigure, anume, că generalul Hindenburg dinpreună cu întreg statul său major ar fi fost făcut prizonier de către Ruși.*

Unde se va da lupta cea mare?

Petrograd, 10 Nov. Armatele rusești au pășit în Caucaz pe un front de 100 de kilometri. Întâia luptă mare se va da la Erzerum, unde și-au adunat Turcii armatele lor. Aici se ține, că Turcii au acolo 90.000 de soldați regulați și vre-o 20.000 oști irregulate (glotași voluntari, mai slab pregătiți de luptă).

Ciocniri de călăreți la Konin.

Berlin, 10 Nov. În Polonia-Rusească la Konin cavaleria germană a risipit un batalion de Ruși, luându-le 8 mașini de pușcat și 500 de oameni prizonieri. — (A avut adevărat loc la Konin, o ciocnire între ariergarda trupelor germane ce se retrag ieșind din Rusia, și avangarda trupelor rusești ce le urmăresc. Konin e aproape de granița dintre Rusia și germania pe linia între Varșovia și Posen).

Țarul, nu vrea pace.

Berlin 5 Nov. — Din Petrograd se vestește, că mai deunezi trimițând negustorii din Moseva o telegramă de felicitare Țarului, Țarul a răspuns la această telegramă cu următoarele cuvinte:

„Nu voi pune pace înainte de-a fi ajuns Rușii în inima Germaniei. Nu vă fie teamă, nu ne vom împăca, înainte de-a fi nimiciti dușmanii noștri amândoi.

Lupta pe Mare.

După ce Cing-Tau au sfârșit, laponezii au început o goană pe mare după corăbiile germane de războiu, cari au mai scăpat din acel port neprinse de ei, de Japonezi. Iată cum se vestește acest lucru:

Londru, 10 Nov. — Din Tokio se trimite știrea, că flota (armata de corăbi) japoneze, a pornit pe mare spre miază-zi ca să ajungă pe flota germană ce se ține în apele Americii de sud.

— Flota anglo-franceză a atacat două vase turcești în golful Ceșme din Azia mică. Un vas a fost scufundat și altul aruncat în aer.

Constaninopol 11 Nov. n. Un crucișător și un torpilor francez au slobozit mai multe focuri înspre țărmul *Smyrnei*. Răspunzându-li-se însă de pe țărm, vasele franceze s'au îndepărtat.

Flota Turciei.

Flota turcă și în deosebi vasele dăruite Turciei de Germani (Goeben și Breslau) au atacat pe neașteptate coastele Rusiei în Caucazia și aproape de Odessa. — Vasele de războiu turcești au isbutit să scufunde 2 vase de comerț rusești și vasul-școală *Donetz* ce se afla în port.

Triest, 9 Nov. — După știri sosite aici din Țarigrad, un încrucișător turcesc a bombardat portul rusesc Batum în Marea-Neagră, făcându-i simțite stricăciuni.

Cum să ne ajutăm?

(Urmare)

Un bine mare sunt în aceste vremuri pentru familiile ale căror căpetenii au plecat la războiu, copii mai răsați. Ajutorul copiilor este acum cel mai prețios, pentru că ei sunt în toată vremea la îndemână și pentru că lucrul lor e gratuit cruțându-se, în chipul acesta, multe date.

Femeile și copiii, acum când cei iubiți ai lor fac cele mai mari eforturi pe câmpul de luptă, trebuie să și încorde și ei toate puterile pentru a face la timp și bine lucrările agricole, rămase în grija lor. Încordări deosebite și multă dragoste către de aproapele reclamă aceste timpuri grele dela toți bărbații tineri și bătrâni, rămași acasă. Aceștia au să sară în ajutorul familiilor mai neajutorate, cu sfatul, cu indemnul, cu fapta făcând ca nici o brazdă de pământ destinată a fi cultivată cu grâu, să nu rămână părăginită. Rudele mai de aproape sau mai departe, nași, fini, prietini, vecini, etc., acum au prilej ca nicidecum altădată, de a face bine aceluia cu cari sunt în legătură de rudenie, de pretinie, de încuscriere. Numai așa vom putea aștepta de bine revenirea unor zile mai senine și binecuvântarea lui D-zeu. Căci rămânând locurile nelucrate și nesămănete, cum vom aștepta noi secerișul la vara viitoare? Și în acest caz, ce ne vom face fără „pânea cea de toate zilele“?

* * *

A doua cerință de căpetenie, pe care trebuie să o îndeplinească toată suflarea românească, este, cum am mai zis, *păstrarea agoniselei*. Dacă aceasta este în timp de pace, o condiție de prosperare a populației, în timpuri de retriste, cum este acela prin care trecem acum, ea este o binecuvântare a cerului.

Cine a fost obișnuit, în vremile cele bune, cu virtutea păstrării, acum nu va întâmpina nici o greutate; cei mai puțin obișnuiți cu această virtute trebuie, neapărat să se obișnuiască cu ea, în vremile de față. Lipsa va deveni din zi în zi mai simțită de toată lumea și fericite de aceia, cari, în aceste, vremuri, vor putea suporta fără multă greutate aceste pacosti, făcând economisire înțeleaptă cu mijloacele proprii de care dispun.

De aceea, acum, înlături cu rachiul,

departe de cârciumă și de păcatele în legătură cu ea. Nicidecum nu am avut trebuință mai mare de trezvie și de inimă curată decât chiar în aceste vremuri. Și în chipul acesta, vom păstra banul care trebuie folosit pentru acoperirea altor lipse mai arzătoare. Aceste cuvinte le adresăm nu numai bărbaților, ci ele sună și la adresa femeilor.

Dar păstrarea nu se referă numai la bani, ci ea trebuie exercitată cu privire la toate, în economie. Trebuie păstrate alimentele pe seama noastră și a vitelor căci, colo la primăvară, s'ar putea prea ușor întâmpla ca să nu avem nici de unde cumpăra și nici pe ce cumpăra. Astfel vitele ar trebui vândute pe un preț bogat și oamenii ar ajunge peritori de foame. E clar deci că dispozițiile, luate de stăpânire pentru întâmpinarea lipselor în țară, nu sunt îndeplinite, dacă aceasta nu va fi secundată de toți și de toate în acțiunea ei de salvare.

Am arătat cum trebuie să ne ajutăm în aceste timpuri grele, la *facerea sămănăturilor de toamnă* și a altor lucrări agricole. După aceea am arătat de ce însemnată este *păstrarea agoniselei* în toate împrejurările, mai ales însă în împrejurări excepționale, cum sunt acestea prin cari trecem acum.

Urmează acum să continuăm cu celelalte două cerințe mai de căpetenie pentru împutinarea, pe cât este posibil a lipselor și nevoilor, cari sunt legate în mod fatal de stările de războiu, dară, mai ales, a întâmpinării dezastrelor, cari nici ele, nu sunt exchise atunci când războiul se lungeste din cale afară.

Una din aceste două cerințe este: a stăruii din toate puterile și cu toate mijloacele ca populația noastră să fie ferită de boalele epidemice și să nu-i scadă moralul.

Chestiunea salubrității publice e fără îndoială de mare importanță. Ei i-se și dă o atențiune deosebită, la toate popoarele pornite pe calea civilizației. Și e natural să fie așa, pentru că toate celelalte bunuri și întreg progresul lumii sunt pendente de sporirea oamenilor, de vigoarea și sănătatea acestora. Ei bine, dacă acest adevăr este atât de evident pentru toate împrejurările o deplină sănătate a tuturor este cu atât mai necesară în timpurile grele, prin cari trecem acum. Tot greul vieții, în purtarea economiei, razimă în timpul de față pe umerii unui mic număr de bărbați mai în vârstă și a altora în etate de tot fragedă, cum și pe umerii femeilor, incunjurate de mulțime de copii. (Va urma).

Din România.

Parastasul de 40 zile dela moartea Regelui Carol I. al României.

În ziua de 6 Noemvrie v. împlinindu-se 40 zile dela moartea Regelui Carol I, se va oficia la Curtea de Argeș, un parastas. Acest serviciu divin e organizat de comitetul central al soc. „Regele Carol I“, societate care are de scop eternizarea memoriei primului Rege al României. Direcțiunea c. f. r., în urma demersurilor făcute de societate și în dorința de a face să asiste un număr cât mai mare de persoane la această pioasă manifestare, a acordat o re-

ducere de 50 la sută pe c. f. r., pe toate liniile în zilele de 5, 6 și 7 Noembrie v.

— În fața Academiei române din București, d-nul N. Iorga a vorbit despre aceea unică în felul ei istorie, pe care a scris-o Regele Carol, zi cu zi, an cu an și în care se aglidesc gândirile, grijile, lupele politice, împrejurările din afară, viața intimă, durerile părintești și mulțumirile mari omenesti, cari au colorat lungă Lui domnie.

Ceeace face originalitatea acestor memorii este că au apărut nu după moarte, ci au început să vadă lumina în plină maturitate a celui ce le-a scris.

— M. S. Regele a dăruit 2000 lei spre a se ridica de Sf. Sărbători ale Crăciunului lucrurile amanetate la Muntele de Pietate de către oameni săraci.

— Ministerul de războiu a chemat la recrutare pe tinerii cari vor forma casele militare ale anilor 1916 și 1917.

— Șase vagoane cu țiteiu, scăpate din stația Buda, au pornit în goană spre Ploiești, s'au ciocnit cu un tren de marfă. Au sfărâmat mașina și 8 vagoane, iar ele s'au aprins, arzând cu totul; 4 lucrători au suferit arsuri pe corp.

Chestia tricolorului.

Tocmai acum se publică un ordin al ministrului de interne, care permite purtarea colorilor și a insigniilor — cari dau expresiune caracterului etnografic al singuraticelor naționalități — cu orice prilej, când pe lângă ele se dă expresiune în mod corespunzător recunoașterii ideii de stat maghiar. Permișiunea se referă la culori și insignii, cari nu sunt identice cu acele ale unui stat strein.

Acest ordin e motivat de atitudinea patriotică a tuturor naționalităților, care eschide presupunerea ca și când naționalitățile ar tinde prin folosirea colorilor și al insigniilor la dărăburirea unității statului.

Amnestie politică.

Maj. Sa Monarhul, îndemnat de atitudinea fidelă și gata de jertfă dovedită de întregul complex al națiunii ungare, fără deosebire de societate și naționalitate, a ordonat ministrului de justiție ca să-i prezinte propuneri în ce privește grațierea celor condamnați pentru leză de Majestate și pentru alte crime de ordin politic precum și în chestia sistării proceselor politice în curgere.

Aceste propuneri vor fi supuse în timpul cel mai scurt aprobării Maj. Sale.

Deja acum suntem imputerniciți a stabili, că actul de agrătiare, în conformitate cu hotărârea Maj. Sale, se va estinde asupra delictelor de leză de Majestate asupra delicatelor săvârșite în contra membrilor guvernului în ședința din 21 Martie 1910, precum și asupra delictelor cari stau în legătură cu luptele de naționalități și de clase.

NOUTĂȚI.

— **Ministrul de interne în Făgăraș.** Excelența Sa, dl ministru de interne Sándor Iános a sosit Sâmbătă în 7 l. c. după amiazi cu tren special la Făgăraș, însoțit de dl comisar guvernial Dr. Betegh Miklos, vizitând spitalele în cari se află bolnavi și răniți.

— **Fundațiune frumoasă.** Dl Dr. Teodor Mihali, președintele clubului parlamentar român, și-a dăruit întreagă averea, evaluată la un milion, Capitlului gr. cat. din Gherla spre scopuri de binefacere și culturale românești.

— **Principele Carol — căpitan.** Maj. Sa, Regele Ferdinand I al României, a înaintat pe Alteța Sa Regală, Principele Carol Moștenitorul de tron al României, la rangul de căpitan, cu ocaziunea împlinirii anului 21 al etății.

— **Pentru răniți.** Afară de suma dată mai înainte (o sută de coroane), domnul Nicolae Iorga, profesor universitar în București, a mai trimis 50 (cincizeci) de coroane pe seama soldaților români răniți dela noi.

— **Nu se mai trag clopotele prin comunele aproape de hotarul Sârbiei.** Prea Sfinția Sa Dr. M. Cristea, Episcopul Caransebeșului, a dat o circulară în care zice: Comanda militară din „Raionul Bănatului” cere, pentru cuvinte însemnate, a se înceta deocamdată tragerea clopotelor dela bisericile noastre, în comunele de pe teritorul cercurilor pretoriale dealungul Dunărei-de-jos: Orșova, Moldova-nouă, Biserica-albă și Cubin.

— **Poetul D. Anghel.** Din București vine știrea că scriitorul D. Anghel, o podoabă a literaturii române, trăgându-și un glonte de revolver în regiunea taracelului se află în stare gravă și sunt temeri de complicațiuni.

Cauza acestei intristătoare întâmplări după cât se pare, se datorește unei boale grave de nervi de care sufererea poetul. A fost deajuns o mică discuție cu soția sa, pentru ca, surescitat la culme, să comită un act nesocotit. În iritația sa poetul a tras un glonț de revolver și asupra soției sale răbindu-o. După constatările medicilor, d-na Natalia Anghel se află însă în afară de orice pericol.

— **Concentrare de trupe.** Din București se știe, că în orașele de sud ale Rusiei se fac mari concentrări de trupe, a nume la: Chișineu, Chiev, Bender, Odessa. De-alungul țărmurilor până la acest din urmă oraș s'au așezat mine submarine.

— **Ajutor japonez.** Soldați ruși, ajunși în captivitate germană, povestesc, că Rusia a primit dela Japonia un ajutor de trei sute de tunuri grele Krupp cu artileriști (tunari) japonezi. Drept răsplată guvernul rus a promis Japoniei să-i cedeze partea rusească a peninsulei Sahalin.

— **Penziunea văduvelor și orfanilor rămași după cei plecați la războiu.** Din Budapesta se anunță, că la locurile competente s'au întocmit până în amănunte programele relative la penziile ce se vor acorda văduvelor și orfanilor militari. Erarul militar asigură plățirea penzilor nu numai celor rămași după ofițeri activi și în rezervă, ci rămașilor după soldații de rând. Penziune li se cuvine tuturor văduvelor, rămase după cei căzuți în serviciul armatei comune, a honvezimei, a marinei și a gloatelor. Și anume: penziune viageră (sau până la o nouă căsătorie) primește aceea văduvă, al cărui bărbat a murit în urma războiului sau în urma boalei aduse de acolo fără vina proprie, sau în urma trudei făcute. Văduva unui soldat de rând primește 72 coroane pe an; a unui caporal 120 cor; a unui „filer” 144 cor.; a unui sergent 240 cor.; a unui sergent major 300 cor. pe an. Dacă însă bărbatul a căzut în linia focului, penziunea văduvei

se mărește cu 50 procente. Orfanii legitimi primesc un adaos de 48 coroane pe an până la etatea de 16 ani, iar dacă urmează la școală, până la majorat.

— **Până când vor mai putea rezista Germanii.** Un ofițer superior francez și-a dat expresie nădejzii, că până în Februarie 1916 puterea de rezistență a Germanilor va putea fi înfrântă.

— **Pe lângă cătane mai luptă și lupii.** Gazeta engleză „Daily Mail” aduce știrea dela corespondentul său de pe câmpul de războiu din Rusia, că într-o luptă sângeroasă dintre Germani și Ruși au luat parte și o mare haită de lupi. Aceștia, cum rătăceau flămânzi prin pădurile înghețate ale Rusiei, au fost atrași de mirosul sângelui proaspăt și au năvălit în câmpul de luptă rupând și sfășind pe acei cari nu s'au mai putut apăra.

— **Trădători spânzurați.** În Tuzla au fost spânzurați în 20 Octomvrie optsprezece trădători într-o zi. Furcile au fost așezate în mijlocul târgului și toți locuitorii comunei, bărbați femei și copii au luat parte la înfiorătoarea scenă. Se zice, că erau groaznic să vezi cum legăna vântul cele 18 cadavre ale trădătorilor. Afară de aceștia autoritățile au mai arestat și o mulțime de copii, toți trădători, cari neavând încă vârsta potrivită nu au putut fi spânzurați.

Date istorice asupra Cazacilor

Despre generația actuală a Cazacilor mai cu seamă despre călăreți, cunoscătorii acestui popor de stepe spun, că nu mai poate desvolta vechea vitejie în luptele deschise. Abia se pot folosi cu succes în lupte mai mici și ca avantposturi. Dar există și Cazaci infanteriști, Cazacii din Cuban, cari sunt mult lăudați pentru curajul și vitejiile lor în războaie.

Cazacii călări sunt înarmați în afară de carabine, cu câte-o lance uriașe, iar Cazacii din Caucaz au în loc de lance, un pumnal lung de felul Cerchezilor. Ei nu poartă pinte și își drescă fără frâu călușii lor blânzi, cu un biciu, scurt, numit Nagaica.

Cazacii au mare îndemănare în purtarea acestei biciuște chiar și față de oamenii „rebeli”.

Escadroanele de Cazaci, numite „sotnie”, nu prea fac impresie bună în ce privește uniforma, fiindcă fiecare Cazac e obligat a și-o pregăti din mijloacele sale proprii și a-și procura și îngriji separat calul de războiu. În schimb statul îi procedează pe Cazaci cu moșii, unde se fac plugari și pe încetul se instrăinează de indeletnicirile strămoșești, de-a cultiva numai armele și a trăi în hărțueli nesfârșite.

În afară de Cazacii dela țară, se înrolează unii la regimente, în diferite orașe. În Petersburg (Petrograd) și Moscva sunt regimente separate de gardă alcătuite numai din Cazaci.

După origine sunt Cazaci de Don (116 sotnii), de Cuban (infanterie, 70 de sotnii), de Ural, de Volga, Amur etc. Porturile naționale și datinele și obiceiurile le sunt deosebite, după ținuturi. „F. Pop”.

„OLTEANUL”, foaie săptămânală socială culturală și economică să află de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113. (vis-à-vis de pi'oa Amsei). — Pecum și la LIBRĂRIA A. A. Stanculescu, Bulevardul Elisabeta Nr. 5, (Palatul Eforiei) în BUCUREȘTI.